

Virpi Kalliokuusi

20.4.2021

Digi- ja väestötietovirasto

Lausunto on valmisteltu lausuntopalvelu.fi:ssä
Viite: Lausuntopyyntöne DVV/6496/2020

Lausunto ehdotuksesta EU Core Vocabularies -ydintietojen suomenkieliseksi sanastoksi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Digi- ja väestötietoviraston laatimasta ehdotuksesta EU Core Vocabularies -ydintietojen suomenkieliseksi sanastoksi.

Sanastoluonnos on laadittu osana valtiovarainministeriön rahoittamaa Rajat ylittävän tietojenvaihdon digitalisointi -kehityshanketta (VN/20945/2020, 5.10.2020). Kehityshankkeessa on paikallistettu eurooppalaisia ydintietomäärittäyksiä suomalaiseen viitekehykseen. Sanastoluonnos sisältää yhteensä noin 90 ydintietomäärittäyksiin liittyvää käsitettä.

Sanaston käsitevalikoima kattaa melko laajasti julkisen hallinnon palveluissa ja erilaisissa tietovarannoissa tarvittavien henkilö- ja organisaatiotietojen määritystarpeet. Sanastolla luodaan erinomaista pohjaa keskeisten käsitteiden yhteiselle ymmärtämiselle, ja käsitteiden selkeällä määrittelyllä lisätään yhteentoimivuuden edellytyksiä niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Hieman epäselväksi sanastokokonaisuudessa tuntuu jäävän se, millä perusteella juuri valitut käsitteet on otettu mukaan ja miksi joitakin muita on jätetty pois. Käsitevalikoimaa koskeva rajausepäselyyys liittyyneen jo alkuperäiseen EU Core Vocabulary -käsitteistöön.

Suomenkieliset käsitteet on määritelty terminologisen sanastotyön menetelmin, mikä auttaa hahmottamaan kokonaisia käsitejärjestelmäkokonaisuuksia ja selventää käsitteiden välisiä suhteita. Määritelmien laatimisessa on hyödynnetty määritelmänkirjoituksen standardisoituja periaatteita ansiokkaasti. Paikoitellen määritelmiin sisältyy teknisiä yksityiskohtia, jotka tuntuvat turhilta ja joissa on myös nähtävissä virheellisyyksiä (esim. henkilötunnus-käsitteen määritelmässä tunnuksen rakenteen kuvaus). Määritelmistä on myös joskus tunnistettavissa pohjalla olevan englanninkielisen käsitteistön vaikeaselkoisuus, mikä voi hankaloittaa käsitteistön soveltamista erilaisissa tiedonhallinnan tarpeissa Suomessa. Tämä näkyy ehkä selkeimmin kappaleen 3 (Core Criterion and Core Evidence) käsitteistössä. Käsitteiden vaatimus, kriteeri, kriteeriryhmä, kriteeriä koskeva vastaus, todiste, näyttö jne. väliset erot eivät avaudu suomalaiselle käyttäjälle kovin helposti. Näiden käsitteiden vertailu Suomessa aiemmin julkaistuihin laadunhallinnan sanastoihin ja niiden käsitetulkintoihin on haasteellista ja voi aiheuttaa myös sekaannuksia, esimerkiksi laaturekisteritoimintaan liittyvissä tietomäärittelyissä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntijoiden käsittekohtaisia kommentteja on annettu DVV:n Kommentit-työkalun avulla. Toivomme että kommentit auttavat valmisteluryhmää tämän tärkeän sanaston viimeistelyssä julkaisuvalmiiksi.

Pääjohtaja

Markku Tervahauta

Tiedonhallintajohtaja

Aleksi Yrttiaho